

รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
ของศูนย์วิจัยระบบเกษตรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

1. หลักการและเหตุผล

ศูนย์วิจัยระบบเกษตรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับอนุมัติจากคณะทรัพยากรธรรมชาติให้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 โดยให้มีภาระงานหลัก คือ ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในลักษณะสหวิทยาการด้านระบบเกษตรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเป็นแหล่งฐานข้อมูลการเกษตรของภาคใต้ เพื่อใช้ในการวางแผนและการจัดการทรัพยากรทางการเกษตร โดยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์และองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ซึ่งนอกจากใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนแล้ว ยังใช้เพื่อให้บริการวิชาการแก่หน่วยงานอื่นๆทั้งในภาครัฐและเอกชน อีกทั้งขยายเครือข่ายการทำงานกับสถาบันต่างประเทศเพื่อนำไปสู่การเป็นสากล

2. วัตถุประสงค์

2.1 วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดวิชาการด้านเกษตรเชิงระบบ เพื่อเพิ่มผลผลิตการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในภาคใต้

2.2 สนับสนุนการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ การอนุรักษ์จัดการทรัพยากร โดยทำงานในลักษณะสหวิทยาการ (multidisciplinary)

2.3 สนับสนุนและส่งเสริมการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของเกษตรกรและชุมชน

2.4 สร้างระบบสารสนเทศทางการเกษตร เพื่อเผยแพร่ความรู้และบริการสารสนเทศให้แก่เกษตรกร ชุมชนและหน่วยงาน

2.5 ประสานความร่วมมือการวิจัยเกษตรเชิงระบบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงาน คณาจารย์ และนักวิชาการทั้งในและนอกคณะทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางระบบเกษตร ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม สู่ระดับสากล

3. บุคลากรของศูนย์วิจัย

3.1 ดร.สุรชาติ เพชรแก้ว	หัวหน้าศูนย์
3.2 นายธนนต์ รุ่งนิลรัตน์	นักวิชาการอุดมศึกษา
3.3 นายธีรพล ชังคมณี	เจ้าหน้าที่วิจัย
3.4 นายประมวล หน่อสกุล	ผู้ช่วยวิจัย

4. ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ศูนย์วิจัยระบบเกษตรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565-30 กันยายน พ.ศ. 2566 ดังนี้

โครงการ/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
1. โครงการศึกษาสถานภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้	1.1 สถานที่ทำโครงการ: พื้นที่ภาคใต้ กิจกรรม: ดำเนินการติดตามประเมินสถานภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินปลูกปาล์มน้ำมันและต้นปาล์มน้ำมัน
2. โครงการศึกษาการปลูกปาล์มน้ำมัน พันธุ์ทรัพย์ ม.อ.1 ในพื้นที่ทั่วประเทศ	2.1 สถานที่ทำโครงการ: ทั่วประเทศ กิจกรรม: ดำเนินการติดตามประเมินศักยภาพของปาล์มน้ำมันพันธุ์ทรัพย์ ม.อ.1 ในแปลงเกษตรกร พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่เกษตรกร

<p>3. โครงการศึกษาการทำเกษตรผสมผสานในสวนปาล์ม น้ำมัน</p>	<p>3.1 สถานที่ทำโครงการ: สถานีวิจัยท่าเขียด อ.บางแก้ว จ.พัทลุง กิจกรรม: ปลูกพืชแบบผสมผสานในสวนปาล์มน้ำมัน ได้แก่ การปลูกสละร่วมปาล์มน้ำมัน การปลูกพริกไทยร่วมปาล์มน้ำมันและการปลูกโกโก้ร่วมปาล์มน้ำมัน ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>3.2 สถานที่ทำโครงการ: สวนปาล์มน้ำมันเกษตรกร อ.สิงหนคร จ.สงขลา กิจกรรม: ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆแก่เกษตรกร ในการปลูกพืชร่วมปาล์มน้ำมัน เช่น พืชกระท่อม พริกไทย หอม สละ หรือพืชต่างๆที่เกษตรกรต้องการปลูกเพิ่ม รวมทั้งการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ปลาหมอ ปลานิล ในร่องคูน้าในสวนปาล์มน้ำมัน เพื่อสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกร</p>
<p>4. โครงการจัดการสวนเกษตรยางพาราเพื่อความยั่งยืนของรายได้เกษตรกร</p>	<p>4.1 สถานที่ทำโครงการ: สถานีวิจัยคลองหอยโข่ง อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา กิจกรรม: ดูแลจัดการสวนวนเกษตรยางพารา โดยปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM600 เป็นพืชหลักและพืชร่วมยางพารา จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ มะฮอกกานี ยางนา ตะเคียนทอง และหลุมพอ ทำการปลูกพืชในแปลงทดลองจำนวน 5 รูปแบบ ในพื้นที่ 10 ไร่ ดำเนินการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของต้นพืช (พืชหลักและพืชร่วม) ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>5. ร่วมโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการผลิตพืชกระท่อม</p>	<p>5.1 สถานที่ทำโครงการ: สถานีวิจัยคลองหอยโข่ง อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา กิจกรรม: ดำเนินการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของต้นพืชกระท่อม ความอุดมสมบูรณ์ของดินปลูกพืชกระท่อม และแนวทางการจัดการปุ๋ยที่เหมาะสมกับปลูกต้นพืชกระท่อม ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>6. ร่วมโครงการผลิตพืชกระท่อมคุณภาพภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์</p>	<p>6.1 สถานที่ทำโครงการ: สถานีวิจัยคลองหอยโข่ง อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา กิจกรรม: ดำเนินการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของต้นพืชกระท่อม ความอุดมสมบูรณ์ของดินปลูกพืชกระท่อม และแนวทางการจัดการดินและปุ๋ยที่เหมาะสมกับปลูกต้นพืชกระท่อม และค้นหาแนวทางการจัดการแปลงปลูกพืชกระท่อมให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>7. ร่วมโครงการบริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีของ คณะทรัพยากรธรรมชาติ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป เช่น ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบสภาพดิน จัดนิทรรศการ เป็นต้น</p>	<p>7.1 สถานที่ทำโครงการ: - กิจกรรม: มีดังนี้ (1) เป็นวิทยากรบรรยายแนะนำการปลูกปาล์มน้ำมัน ให้แก่การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) สาขาคลองหอยโข่ง ในโครงการพัฒนาอาชีพชาวสวนยางรายย่อยเพื่อความยั่งยืนในพื้นที่ปลูกยางที่ได้รับผลกระทบจากโรคใบร่วงชนิดใหม่ ณ สถานีวิจัยคลองหอยโข่ง คณะทรัพยากรธรรมชาติ</p>

	<p>มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีเกษตรกรชาวสวนยางในเขตพื้นที่ อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา เข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงาน จำนวน 39 คน วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 (ตามหนังสือที่ กษ.03.9/04472919)</p> <p>(2) เป็นวิทยากรบรรยาย การฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในพื้นที่เหมาะสม/ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหุแร่ หมู่ที่ 3 ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีเกษตรกรเข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวน 40 คน วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2566</p> <p>(3) เป็นวิทยากรบรรยาย การฝึกอบรมส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดีและเชื่อมโยงเครือข่ายการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหุแร่ หมู่ที่ 3 ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีเกษตรกรเข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวน 40 คน วันที่ 17 มกราคม 2566 (ตามหนังสือที่ อว 68107/651431)</p> <p>(4) เป็นวิทยากรบรรยาย การประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อน นโยบาย “พืชกระท่อม จากอดีต ปัจจุบัน สู่ออนาคต” ณ ห้อง BSc 2 ชั้น 2 อาคารปฏิบัติการรวมพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วันที่ 2 พฤษภาคม 2566</p> <p>(5) งานเกษตรภาคใต้ครั้งที่ 29 ระหว่างวันที่ 28 กรกฎาคม – 6 สิงหาคม 2566 โดยศูนย์วิจัยระบบเกษตรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้จัดบูธแสดงนิทรรศการเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้แก่หน่วยงานของรัฐ เอกชน และเกษตรกรผู้สนใจ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่</p> <p>(5.1) พืชกระท่อม: พืชเศรษฐกิจทางเลือกใหม่ของเกษตรกร</p> <p>(5.2) การทำเกษตรผสมผสานในสวนปาล์มน้ำมันและการนำวัสดุเหลือใช้ในสวนปาล์มน้ำมันมาใช้ประโยชน์</p> <p>(5.3) โรคและแมลงที่เป็นอันตรายต่อปาล์มน้ำมัน</p>
8. การกิจอื่น ๆ ตามที่คณะทรัพยากรธรรมชาติมอบหมาย	8.1 เป็นคณะทำงานการดำเนินงานปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน ทรัพย์ ม.อ.2 อยู่ระหว่างดำเนินการคัดเลือกปรับปรุงและทดสอบประชากรปาล์มน้ำมันแม่พันธุ์ดูรา และพ่อพันธุ์พิลีเฟอรา สำหรับใช้ในกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน ทรัพย์ ม.อ.2 (ตามคำสั่งคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 073/2566 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2566)
9. งานวิจัย	9.1 ผลของวัสดุปลูกต่อลักษณะทางสรีรวิทยาและการเจริญเติบโตของกล้าปาล์มน้ำมันระยะอนุบาลแรกร่วมกับการใช้สารชีวภัณฑ์เร่งราก (คณะผู้ดำเนินงานวิจัย: นายธนนต์ รุ่งนิลรัตน์, นายสุรชาติ เพชรแก้ว, นายธีรภาพ แก้วประดับ, นายประกิจ ทองคำ, นายธีรพล ชังคณณี, นาย

	ประมวล หน่อสกุล และนางสาววันดี สุขสระโร) งานวิจัยอยู่ในขั้นตอนการแก้ไขต้นฉบับเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารผลิตภัณฑ์การเกษตร
10. สนับสนุนการศึกษาและวิจัยให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญา เอก เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ ประสบการณ์ และการอนุรักษ์จัดการทรัพยากรด้านการเกษตร	10.1 นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเกษตรเขตร้อน (นางสาวราชินี แต้มรุ่งเรือง) หัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดการธาตุอาหารพืชในดินและพืชสำหรับการปลูกพืชกระถอมในพื้นที่จังหวัดสงขลา

5. งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนและผลการใช้งบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

5.1 งบประมาณที่ได้รับจำนวน 601,200 บาท

5.2 งบประมาณที่ใช้ จำนวน 601,200 บาท

6. แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

โครงการ/กิจกรรม	แผนการดำเนินงาน
1. โครงการศึกษาสถานภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้	ดำเนินโครงการต่อเนื่อง
2. โครงการศึกษาการปลูกปาล์มน้ำมัน พันธุ์ทรัพย์ ม.อ.1 ในพื้นที่ทั่วประเทศ	ดำเนินโครงการต่อเนื่อง
3. โครงการศึกษาการทำเกษตรผสมผสานในสวนปาล์มน้ำมัน	ดำเนินโครงการต่อเนื่อง
4. โครงการจัดการสวนเกษตรยางพาราเพื่อความยั่งยืนของรายได้เกษตรกร	ดำเนินโครงการต่อเนื่อง
5. ร่วมโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการผลิตพืชกระถอม	ดำเนินโครงการต่อเนื่อง
6. ร่วมโครงการผลิตพืชกระถอมคุณภาพภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์	ดำเนินโครงการต่อเนื่อง
7. ร่วมโครงการประเมินการกักเก็บคาร์บอนของพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	โครงการใหม่
8. ร่วมโครงการศึกษาแบบจำลองการเจริญเติบโตและการกักเก็บคาร์บอนของยางพาราในภาคใต้	โครงการใหม่
9. งานวิจัย	ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง
10. บริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีของคณะทรัพยากรธรรมชาติ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป เช่น ให้คำแนะนำให้คำปรึกษา ตรวจสอบสภาพดิน จัดนิทรรศการ เป็นต้น	ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง
11. ภารกิจอื่นๆตามที่คณะทรัพยากรธรรมชาติมอบหมาย	ดำเนินการตามที่คณะฯมอบหมาย